

ת"ד 1689/04/16 - מדינת ישראל נגד כרמי חלבי

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

ת"ד 1689-04-16 מדינת ישראל נ' חלבי
תיק חיצוני: 87100/2016

כבוד השופטת כרמית פאר גינת	בפני
מדינת ישראל	מאשימה
	נגד
כרמי חלבי	נאשמים

החלטה

1. בפני בקשה לביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק, לפי סעיף 149(10) לתקנות סדר הדין הפלילי. המבקש טוען כי כתב האישום וניהול ההליך הפלילי כנגדו במסגרת תיק זה עומד בסתירה מהותית לעקרונות הצדק וההגינות המשפטית.

2. ביום 5.4.16 הוגש כנגד המבקש כתב אישום בגין מעורבותו בתאונת דרכים, שהתרחשה ביום 27.2.16 בסמוך לשעה 23:00 בדאלית אל כרמל. המבקש הואשם בעבירות של אי מתן זכות קדימה לרכב ממול, כשהנתיב חסום; התנהגות הגורמת נזק וחבלה לגוף ונהיגה בחוסר זהירות. לפי כתב האישום, הנאשם (המבקש) נסע ברכב פרטי בכביש דו מסלולי, כביש תקין, ראות לילה טובה ושדה ראייה פתוח לפניו למרחק 100 מטר. באותה עת, ממול ולקראת הנאשם, נסע רכב פרטי נהוג בידי עזאם עקל, אשר נכנס לצומת. לפי המתואר בכתב האישום, הנאשם נהג רכבו בחוסר זהירות בכך שלא שם לב לדרך, ללא סיבה סבירה לא הבחין ברכב ב', החל בפנייה שמאלה, חסם את דרכו של נהג רכב ב' וכלי הרכב התנגשו. כתוצאה מהתאונה, הנאשם, נהג רכב ב' ונוסע נחבלו בגופם וכן נגרם נזק לכלי הרכב המעורבים.

3. המבקש טוען כי רכב ב' הגיע מהכיוון הנגדי של הכביש במהירות מופרזת וזאת בכביש שמהירות הנסיעה המותרת בו הינה 50 קמ"ש בלבד, וש במקום שילוט וסימון מעבר להולכי רגל, בעוד ששדה הראייה לרכב הפונה שמאלה, במקום שבו פנה הנאשם, הינו מוגבל ואף מוגבל עוד יותר בשעות החשכה. לדבריו, משחזור תאונת הדרכים וממסקנות דו"ח הבוחן ניתן ללמוד כי מהירות רכב ב' עובר לתאונה הייתה לא פחות מ-70 קמ"ש, וכן שאם הוא היה נוסע במהירות המותרת של 50 קמ"ש, הוא היה מונע את התאונה. למרות זאת, הוא מציין כי המאשימה הגישה כתב אישום כנגד הנאשם בלבד ולא כנגד נהג רכב ב'. לטענתו, הוא פנה למאשימה וביקש שתחזור בה מכתב האישום מטעמי צדק והגינות, אך היא דחתה את בקשתו.

4. עוד טוען המבקש כי נהג רכב ב' היה סיף חלבי ולא עזאם עקל, כפי שמצוין בכתב האישום, ולטענתו בעת קרות התאונה לא היה לסיף חלבי רישיון נהיגה כלל או רישיון נהיגה בתוקף, ובשל כך טען עזאם עקל כי הוא זה שנהג ברכב, בעוד שלטענת המבקש, עקל לא היה כלל בזירת האירוע במועד זה והוא הגיע אליה

מאוחר יותר.

5. המבקש טוען כי יש למחוק את כתב האישום כנגדו מכוח דיני ההגנה מן הצדק, משום שמדובר, לשיטתו, באכיפה סלקטיבית ובררנית של החוק, שמשמעותה כי המאשימה פועלת כנגד הנאשם בלבד, מכיוון שהגישה נגדו כתב אישום, ואינה פועלת נגד הגורם לתאונה על-פי בוחן התנועה שלה. החלטה זו של המדינה, לדברי המבקש, מצביעה על איפה ואיפה, לאור עקרונות צדק והגינות. כמו כן, לטענתו, ייתכן ואף יתברר כי הנהג האמיתי נהג ללא רישיון נהיגה כלל או ללא רישיון נהיגה בתוקף.

6. המבקש היפנה בעניין זה למספר פסקי דין, העוסקים בטענת ההגנה מן הצדק. כך, למשל, בע"פ 2910/94 **יפת נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(2) 221, 370 (להלן: **הלכת יפת**) נקבע כי המבחן להחלת דוקטרינת ההגנה מן הצדק הוא "מבחן ההתנהגות הבלתי נסבלת של הרשות, היינו התנהגות שערורייתית, שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם". כמו כן, בבג"ץ 935/89 **גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה**, מד(2) 485 צוין כי הגשת אישומים בדרך מפלה ובררנית פוגעת באמון הציבור ברשויות התביעה.

7. עוד היפנה המבקש להלכה הקבועה בע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ**, פ"ד נט(6) 776 (להלן: **הלכת בורוביץ**) שם נקבעו שלושה שלבי בחינת דוקטרינת ההגנה מן הצדק: בשלב הראשון, על בית המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם, במנותק משאלת אשמתו או חפותו; בשלב השני, על בית המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות; ובשלב השלישי, מששוכנע בית-המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, עליו לבחון אם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב-האישום. המבקש טען כי שני השלבים הראשונים מתקיימים בעניינו וכי חוסר ההגינות במקרה דנן זועק לשמיים ודורש את התערבותו של בית המשפט. הוא ציין כי לפי הלכת בורוביץ, "עשוי בית המשפט לבטל כתב אישום שהוגש - מטעמי הגנה מן הצדק - אם אכן שוכנע, כי בנסיבותיו של המקרה הנתון, ההחלטה להאשים את פלוני ושלא להאשים את אלמוני חורגת בבירור ממתחם הסבירות".

8. בדיון שהתקיים בפניי ביום 28.5.17, חזר ב"כ המבקש על טיעוניו בכתב והיפנה את בית המשפט לתמונה מס' 8 בלוח התצלומים שצורף כנספח לבקשה. לדבריו, רואים בבירור בתמונה את סימני הבלימה של שני הרכבים (רכב הנאשם ורכב ב') וכי בוחן המאשימה אמר בעצמו שרכב א' (הכוונה לרכב ב' - לפי מסמך שחזור תאונת דרכים) נסע במהירות שאינה פוחתת מ-70 קמ"ש, כאשר אין חולק שהמהירות המותרת במקום היא 50 קמ"ש, וכי לו היה נוסע הרכב המעורב במהירות המותרת, התאונה הייתה נמנעת. עוד הוא ציין כי לקוחו הוא זה שהזמין את המשטרה ואת הבוחן המשטרתי למקום, לאחר שראה את המהירות הגבוהה של הרכב שפגע בו.

9. המשיבה הגישה את תגובתה בכתב. לדבריה, עובר להכנת כתב האישום, התובעת המוסמכת סקרה את הראיות בתיק והגיעה לכלל מסקנה כי על אף קביעת הבוחן בכל הנוגע למהירות נסיעתו של רכב ב', רכב הנאשם הוא האשם בתאונה, שכן מחובתו שהיה לשים לב לדרך ולהבחין מבעוד מועד ברכב ב' עובר לפנייתו. כך, לדבריה, כתב גם הבוחן במסקנתו. המאשימה ציינה כי אין עוררין שנהג רכב ב' נסע מעל המהירות המותרת במקום. אולם, גם בהנחה שהתובעת הייתה מחליטה להגיש כתב אישום כנגד נהג רכב

ב', בד בבד עם הכנת כתב האישום כנגד הנאשם, הרי שהעבירה היחידה שהייתה מיוחסת לו הינה נהיגה במהירות מעל המותר במקום, עבירה שהינה בתחום ברירת המשפט אם בכלל, והלכה למעשה החליטה התובעת שאין מקום להכין כתב אישום כנגדו וזאת על-פי הראיות בתיק.

10. לעניין דוקטרינת ההגנה מן הצדק, ציינה המשיבה כי לפי הלכת יפת, ביטולו של כתב האישום מכוח דוקטרינה זו ייעשה במקרים נדירים ביותר ובזהירות מירבית וכי המבחן הקובע הוא מבחן "ההתנהגות הבלתי נסבלת של הרשות", דהיינו התנהגות שערורייתית, שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם. עוד היא ציינה כי בהלכת בורוביץ' נקבע, באשר לשלב השלישי לצורך הקביעה האם להחיל את הדוקטרינה, כי על בית המשפט לבחון האם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב האישום.

11. לדברי המשיבה, ניתן ללמוד כי רק מקרה קיצוני וחריג ביותר בו התנהגות הרשות שערורייתית מצדיק שימוש בדוקטרינת ההגנה מן הצדק, מפני שבידי בית המשפט מצויים כלים אחרים לטיפול בנפסדות מהלכיהן של הרשויות. לדבריה, בפועל לא ניתן לומר כי דוקטרינת ההגנה מן הצדק חלה בתיק הנדון, שכן אין כל התנהגות קיצונית מטעם הרשות ולא קיים פגם בהתנהלותה, אשר מהווה פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, וכי בפועל לו היה בודק הנאשם את הכביש עובר לפנייתו, הרי שהתאונה הייתה נמנעת. המאשימה סבורה כי ניתן להסתפק באמצעי מתון ומידתי יותר ולא בשימוש הקיצוני של ביטול כתב אישום, בדומה להצעות שהועלו בהלכת בורוביץ', ועל כן מבקשת מבית המשפט לדחות את טענת הנאשם.

12. המשיבה לא התייחסה בתגובתה לטענת המבקש, שנהג ב' אינו הנהג שצוין בכתב האישום אלא שבפועל מדובר על נהג אחר, ועל כן בהחלטתי מיום 12.6.17 ביקשתי התייחסות לכך.

13. בהשלמה לתגובתה ציינה המשיבה כי הטענה בדבר זהות הנהג ברכב ב' הועלתה לראשונה על ידי רוני חלבי, עד מטעמו של הנאשם, כ-3 שבועות לאחר התאונה. לטענת המשיבה, העד ציין כי הוא מכיר את אביו של נהג רכב ב' עקל עזאם ואת הבעלים של רכב ב' סיף חלבי, ולטענתה לא ברור כיצד זיהה העד בשעת חשכה את הנהג, למרות שטען שלא ראה את רכב ב' וכן לא טען בשום שלב כי ראה את סיף חלבי יורד מדלת הנהג. בנוסף לכך, המשיבה טוענת כי העד, שהיה במקום התאונה, לא מצא לנכון לומר כי נהג רכב ב' איננו עקל עזאם אלא סיף חלבי, ואף הנאשם בעצמו לא טען בחקירתו תחת אזהרה כי מישהו אחר נהג ברכב ב'.

14. בתשובה לכך ציין ב"כ המבקש כי בחקירתו הראשונה במשטרה היה בטוח המבקש כי המשטרה יודעת שהנהג ברכב ב' היה סיף חלבי, משום שלטענתו סיף חלבי ירד מכסא הנהג של הרכב לנגד עיניו. לטענתו, הוא אמר זאת לחוקר לאחר סיום חקירתו, אך הדבר לא נרשם בהודעתו ואף לא נכתב מזכר על כך. לדבריו, המשטרה לא ביררה את העניין עם השוטר שנכח בזירת האירוע ואף המבקש התרעם בפני החוקר כי רמי חלבי, הבעלים הרשום של הרכב, הינו שוטר באותה יחידה חוקרת, ואף הגיש תלונה נגד השוטרים במח"ש בשל כך. לטענתו, המשטרה לא עשתה פעולה כלשהי בתיק ולא חקרה לאחר ההודעות הנ"ל, של המבקש ושל העד, את סיף חלבי או את עקל עזאם.

15. סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, עיגן את דוקטרינת ההגנה מן

הצדק כטענה מקדמית בהליך הפלילי. לפי הסעיף, לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן כי "הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית". סעיף 150 לחוק קובע כי אם מתקבלת הטענה, רשאי בית המשפט לתקן או לבטל את כתב האישום.

16. המבקש והמשיבה היפנו להלכות המרכזיות בדוקטרינת ההגנה מן הצדק, **הלכת יפת**, המדברת, כאמור, על התנהגות שערורייתית ובלתי נסבלת של הרשות, שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם, לצורך ביטולו של כתב אישום מכוח דוקטרינה זו במקרים נדירים ביותר ובזהירות מירבית, וכן **להלכת בורוביץ'**, לפיה על בית המשפט לבדוק שלושה שלבים בטרם הקביעה כי יש להחיל את הדוקטרינה על המקרה הנדון.

17. במקרה שבפנינו, אינני סבורה כי ניתן להגיד, בשלב הנוכחי של ההליך, כי נפלו פגמים בהתנהגותה של המשיבה, במידה כזו המצדיקה את ביטולו של כתב האישום, בשל הגנה מן הצדק, כבר בשלב מקדמי זה של ההליך.

18. כך, למשל, בכל הנוגע לטענת המבקש כי נהג רכב ב' היה נהג אחר (סיף חלבי), יש מקום להתרשם מעדויות בהקשר זה. כך, עדותם של המבקש או רוני חלבי (ככל שיעידו), או עדויותיהם של סיף חלבי ועזאם עקל, ככל שאלה יגיעו לעדות. אפשר יהיה לשמוע, במהלך שמיעת הראיות, מהשוטרים אשר ערכו את החקירה בתיק (למשל) באלו פעולות חקירה נקטו, לאור טענותיו של המבקש, ומדוע. אפשר יהיה (למשל) להסיק מסקנות מהעובדה כי מי מהצדדים ייבחר לוותר על העדתו של עד כזה או אחר, או ייבחר לשאול אותו או להימנע מלשאול אותו שאלות כאלה או אחרות.

19. דברים דומים ניתן לומר על טענת המבקש כי לא הוגש כתב אישום כנגד נהג רכב ב', בגין אשמתו בכל הנוגע לאירוע התאונה נשוא כתב האישום. כאן, יש מקום (למשל) לשמוע את עדותו של הבוחן (כמו (אולי) עדויות נגדיות מטעמו של המבקש), לגבי האשמה בהתרחשותה של התאונה.

20. בשלב הנוכחי, ומבלי לקבוע מסמרות בהקשר זה, לא הונחה תשתית המצביעה על כך ששיקוליה של המשיבה בהתנהלותה בתיק זה היו שיקולים זרים. דוגמת שיקולים של רדיפה, דיכוי או התעמרות במבקש, או שיקולים של דת, לאום או מין, או מתוך יחס של עוינות אישית או יריבות פוליטית (כמפורט, למשל, בבג"צ 6396/96 **זקין נ' ראש עיריית באר שבע**, פ"ד נג(3) 289, שאליו, בין היתר, היפנה המבקש). על כן, בשלב הנוכחי, לא קיימת תשתית מספיקה כדי לקבוע כי התנהגותה של המאשימה היא כה חריגה עד שהיא מצדיקה ביטולו של כתב האישום אף טרם שמיעת ראיות.

21. יתכן, כי לאחר שמיעת ראיות, תתגבש מסקנה אחרת, טענותיו של המבקש בהקשר זה שמורות לו. אך אינני מוצאת לנכון להורות על ביטולו של כתב האישום בשלב הנוכחי של ההליך.

22. משכך, אני דוחה את הבקשה.

23. התיק נקבע להקראה נוספת ביום 8.11.17 בשעה 09:30.

ניתנה היום, ח' אב תשע"ז, 31 יולי 2017, בהעדר הצדדים.